

Bemærkninger til forslaget

Forslagsstillerne har tidligere foreslået en langt mere omfattende grad af åbenhed og mulighed for indsigt i Europaudvalgets behandlinger af EU-sager. Hvor Folketinget og Europaudvalget tidligere var en model, som de andre EU-lande kunne efterligne, så er vi nu ved at havne i den situation, at det danske Folketing og Europaudvalget må se sig overhalet netop på disse områder.

F.eks. har den svenske Riksdag nogle bestemmelser om, at referaterne fra møderne i deres EU-nämnden skal offentliggøres 14 dage efter mødets afholdelse. Med den tilføjelse, at der kan fjernes passager, som omhandler EU's forhandlinger med tredjelande, og at den svenske regering kan anmode om at enkelte afsnit hemmeligholdes. Ifølge en svensk undersøgelse fra 1999: »Riksdagen, Europeiska unionen och demokratin« af Hans Hegeland så er det begrænsede tekststykker, som ikke kommer med i referaterne.

Det burde være en selvfølge, at i den udstrækning ministerrådsmøderne i EU er offentlige, ja så burde der ikke være nogen som helst problemer i, at de tilsvarende danske møder i Europaudvalget med de samme sager på dagsordenen også er offentlige. I forvejen er det sådan, at åbenhed, indsigt og demokrati i lovgivningsarbejdet i EU har trange kår. Når det så endelig kommer dertil, at der er åbne møder i Ministerrådet, burde Folketingets Europaudvalg vel kunne følge med i denne udvikling?

Der snakkes meget i disse år om, at de nationale parlamenter skal have større indflydelse på EU-sager, deres behandling og endelige vedtagelse i EU's Ministerråd, arbejdet i de utallige komiteer og lobbyarbejdet EU-systemet. Sidste efterår, november 2002, sagde f.eks. Claus Larsen-Jensen i et interview til månedsbladet »Europa« udgivet af Europa-Kommissionen, at: »EU-politik er først og fremmest indenrigspolitik. Derfor skal de nationale parlamenter have reel politisk indflydelse på europapolitikken. Over for vores egne regeringer og gennem et styrket samarbejde mellem parlamenterne« (»Europa«, november 2002, (Europa-Kommissionens Repræsentation i Danmark)).

I et forslag fra COSAC omtalt i samme artikel i »Europa« foreslås der følgende ændringer:

»For det første foreslås det, at EU-politikken systematisk integreres i de enkelte landes nationale parlamenter. Det betyder, at parlamentet skal have mulighed for at påvirke regeringens politik, før beslutninger træffes i EU, ligesom parlamenterne efterfølgende skal kunne kontrollere regeringens politik i EU« (»Europa«, november 2002, (Europa-Kommissionens Repræsentation i Danmark)).

For fremtiden bør Folketinget på et tidligt tidspunkt – og mens forslag til EU-retsakter endnu reelt kan ændres – gå aktivt ind i sagerne. Det sker sjældent i dag, hvor hovedvægten af arbejdet koncentrerer om Europaudvalgets mandatgivning, der oftest sker på så sent et tidspunkt, at lovgivningsprocessen i EU kun med stor vanskelighed lader sig påvirke. Derfor bør der på et tidligt tidspunkt af behandlingen af et EU-forslag udstikkes en dansk linje, således at Danmark i størst muligt omfang kan få indflydelse, og således at den danske offentlighed i langt højere grad inddrages i debatten, mens tingene sker. Denne opgave kan løses på flere måder. Den bedste løsning – som dog også er meget tidskrævende – vil være en tidlig behandling af forslag til EU-retsakter efter samme procedure, som gælder for forslag til folketingsbeslutninger. Dette sikrer offentlighed, skriftlig besvarelse af udvalgs-spørgsmål samt afgivelse af betænkning inden 2. behandling. Såfremt der ikke er flertal for at lade alle forslag behandle efter denne omfattende procedure, kan en del af forslagene behandles efter en ny fremgangsmåde, hvor det pågældende fagudvalg afgiver betænkning over forslaget. Så ved regeringen, om der er flertal for forslaget, om et flertal i Folketinget ønsker bestemte ændringer, eller om et flertal i Folketinget er imod forslaget. Dette giver regeringen mulighed for at forhandle i EU's Ministerråd eller i EU's lovgivende komiteer allerede i de tidligere stadier af et forslags behandling. I dag er regeringen tvunget til at føre disse forhandlinger i dølgsmål og uden parlamentarisk rygdækning, og det må givetvis være en stor belastning for ansvarlige ministre.